

INNOWACYJNE NARZĘDZIA do ZASTOSOWANIA w obszarze ZATRUDNIENIE I INTEGRACJA SPOŁECZNA

Szanowni Państwo,

W ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki wypracowywane są, współfinansowane ze środków Unii Europejskiej, innowacyjne rozwiązania problemów w ważnych dla życia publicznego obszarach polityk społecznych. Rozwiązania te powstają po to, aby w sposób bardziej skuteczny odpowiadać na wyzwania jakie stawia przed nami codzienność, takie jak np.: niedostosowanie oferty kształcenia zawodowego i ustawicznego do potrzeb rynku pracy, wysoka stopa bezrobocia wśród osób po 45 roku życia, niski poziom innowacyjności małych i średnich przedsiębiorstw, czy niedostateczny rozwój metod i narzędzi zarządzania w jednostkach samorządu terytorialnego.

Wartość powstających narzędzi jest o tyle duża, że wypracowywane są one przez osoby i instytucje na co dzień zajmujące się problemami, na które te rozwiązania odpowiadają - znając je z życia codziennego, wiedzą co stanowi ich źródło, i dzięki temu potrafią właściwie dobrać sposób ich rozwiązania. Użyteczność wypracowywanych narzędzi jest weryfikowana w praktyce poprzez testowanie przez osoby, których poszczególne problemy dotyczą. Dodatkowo, nowe narzędzia bardzo często powstają w ramach szerszej współpracy, w tym z instytucjami z innych państw, co zwiększa ich wartość poprzez spojrzenie na problem z szerszej perspektywy oraz możliwość zastosowania u nas metod sprawdzonych już gdzie indziej.

Niezwykle istotne jest także to, że wypracowane przez jedną instytucję narzędzia mogą być z powodzeniem zastosowane przez inne, które borykają się z podobnymi problemami. Same rozwiązania mają konkretną, gotową do zastosowania w praktyce formę – może to być np. poradnik, instrukcja działania, program kształcenia lub gotowy do wdrożenia model. Dostęp do tych rozwiązań jest bezpłatny, a ich zbiorcze zestawienie wraz z charakterystyką oraz gotowymi do pobrania narzędziami jest dostępne dla wszystkich.

Wszyscy mogą i powinni skorzystać z tych innowacji - dzięki nim można np. usprawnić swoją pracę, poprawić jakość życia w ważnym dla nas aspekcie, wzbudzić motywację do nauki i pracy w niszowym zawodzie. Korzyści jest tak dużo, jak samych rozwiązań, a wśród nich znajdują się zarówno takie, które można zastosować do problemów jednostkowych, jak też takie, które pomogą lub zainspirują w określeniu i rozwiązaniu szerszych problemów, związanych z zagadnieniami dotyczącymi grup społecznych np. zawodowych lub mniejszości.

Niniejsza informacja prezentuje narzędzia skupiające się wokół zagadnień związanych z działaniami na rzecz osób niepełnosprawnych. Prezentowane w materiale narzędzia mogą być zastosowane (powielone w całości lub zmodyfikowane) także w Państwa instytucjach lub instytucjach/podmiotach, z którymi Państwo współpracujecie.

Do materiału dołączamy listę wypracowanych rozwiązań wraz z podstawowymi informacjami na ich temat. Opisy dotyczące innych bloków tematycznych w obszarze zatrudnienie i integracja społeczna, dostępne są na stronie internetowej KIW (www.kiw-pokl.org.pl); w zakładce

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

KRAJOWA
INSTYTUCJA
WSPOMAGAJĄCA

CENTRUM PROJEKTÓW
EUROPEJSKICH

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

„Innowacje” – „Upowszechnianie i mainstreaming”). Dodatkowo, zachęcamy do zapoznania się z narzędziami wypracowanymi w ramach innych obszarów związanych z innowacjami społecznymi: Edukacja i szkolnictwo wyższe, Dobre Rządzenie, Adaptacyjność (ścieżka dostępu do materiałów jak powyżej) oraz rozwiązań powstałych ramach Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL (www.kiw-pokl.org.pl; zakładka „Projekty i Produkty” – „IW EQUAL”).

Lista dostępnych rozwiązań nie jest zamknięta – wypracowywane są nowe narzędzia, które będą na bieżąco udostępniane na stronie internetowej KIW.

Zachęcamy do skorzystania z dostępnych już innowacyjnych rozwiązań!

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

KRAJOWA
INSTYTUCJA
WSPOMAGAJĄCA

CENTRUM PROJEKTÓW
EUROPEJSKICH

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

1.	Obszar zastosowania rozwiązań	ZATRUDNIENIE I INTEGRACJA SPOŁECZNA
2.	Blok tematyczny	<p><u>Działania na rzecz osób niepełnosprawnych</u></p> <p>Liczba rozwiązań w ramach bloku – 26.</p> <p>Rozwiązania prezentowane w ramach niniejszego bloku ukierunkowane są na wzrost efektywności działań mających na celu aktywizację społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych, jak również ich integrację ze społeczeństwem. Jest to możliwe dzięki zastosowaniu: modeli podnoszenia kompetencji zawodowych uwzględniających specyficzne potrzeby wąskich grup osób niepełnosprawnych; instrumentów edukacyjnych skierowanych do osób z uszkodzeniem słuchu; narzędzi przygotowania zawodowego dla osób chorych psychicznie oraz mechanizmów usprawniających działania instytucji wspierających osoby niepełnosprawne. Wśród wypracowanych rozwiązań znajdują się między innymi: instrument trenera pracy/mentora, jako osoby wspierającej osoby niepełnosprawne w drodze do podjęcia i utrzymania zatrudnienia; modele współpracy instytucji rynku pracy, pracodawców i osób niepełnosprawnych; specjalistyczne podręczniki dotyczące stosowania zapisu języka migowego (sign writing); mechanizm kontraktowania usług na rzecz osób niepełnosprawnych niepublicznym instytucjom rynku pracy oraz model integracji zawodowej wykorzystującej ideę przedsiębiorczości społecznej.</p> <p>Poniżej scharakteryzowano poszczególne, węższe grupy tematyczne, które można wyodrębnić w ramach bloku <i>Działania na rzecz osób niepełnosprawnych</i> oraz przedstawiono opisy przykładowych, konkretnych rozwiązań innowacyjnych w ramach poszczególnych grup. Należy jednocześnie pamiętać, że podział ten jest umowny i został zastosowany jedynie w celu ułatwienia zainteresowanym lektury niniejszego materiału.</p> <p>1. <u>Grupa rozwiązań do zastosowania w obszarze aktywizacji zawodowej (11 rozwiązań).</u></p> <p>Wśród propozycji w tym zakresie znajdują się rozwiązania proponujące nowe modele i narzędzia mające na celu aktywizację zawodową osób niepełnosprawnych, dostosowane do rodzajów ich dysfunkcji: zespołu Downa, spectrum autyzmu, niepełnosprawności ruchowej, itd. Wśród wypracowanych narzędzi można wyróżnić: gry symulacyjne budujące świadomość konsekwencji podejmowanych decyzji zawodowych, modele diagnozowania kompetencji zawodowych oraz instrumenty aktywizacyjne zakładające wsparcie osoby niepełnosprawnej w miejscu pracy. Wspólnym elementem rozwiązań w tej grupie jest zindywidualizowany charakter oferowanych narzędzi,</p>

uwzględniający potrzeby wąskich grup osób niepełnosprawnych, a także możliwości oferowane im przez rynek pracy.

Rozwiązania w niniejszej grupie wiążą się tematycznie z:

- rozwiązaniem dotyczącym podnoszenia kwalifikacji zawodowych osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (osób niepełnosprawnych), zawartym w grupie rozwiązań dotyczących narzędzi prozatrudnieniowych kierowanych do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, zawartych w bloku: „Działania na rzecz osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy”, w obszarze: „Zatrudnienie i integracja społeczna”,

- rozwiązaniem dotyczącym uwzględniania potrzeb bezrobotnych osób niepełnosprawnych, zawartym w grupie rozwiązań dotyczących aktywizacji osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy, zawartych w bloku tematycznym: „Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych w grupie wiekowej powyżej 45 roku życia”, w obszarze: „Zatrudnienie i integracja społeczna”.

➤ **Przykładowe rozwiązanie dotyczące udoskonalenia oferty wsparcia kierowanej do osób niepełnosprawnych umysłowo.**

Celem rozwiązania jest ułatwienie wejścia na rynek pracy (w sektorze usług społecznych) osób z zespołem Downa, jak również wzrost kompetencji pracowników instytucji pomocy i integracji społecznej w zakresie pracy z tą grupą osób. Istotą rozwiązania jest umożliwienie zatrudnienia osób z zespołem Downa jako osób towarzyszących osobom starszym w zinstytucjonalizowanych formach opieki. Sektor usług społecznych pozwala na zagospodarowanie potencjału emocjonalnego osób z tym rodzajem niepełnosprawności do pracy wymagającej empatii, współczucia, chęci niesienia pomocy, itp. Proponowane rozwiązanie zakłada: przeszkolenie osób niepełnosprawnych we współpracy z trenerem pracy, praktyki zawodowe w ośrodkach opiekuńczych, podjęcie zatrudnienia przy współpracy z mentorem (wspierającym zatrudnioną osobę niepełnosprawną) będącym pracownikiem ośrodka. Narzędzie jest dostępne w formie podręcznika (dla osób z zespołem Downa oraz dla osób zainteresowanych wykorzystaniem powyższej metody w swojej pracy zawodowej) oraz filmu dokumentalnego prezentującego rozwiązanie. Istotnym elementem tego narzędzia jest opracowanie modelu aktywizacji zawodowej uwzględniającego specyfikę osób z zespołem Downa, który koncentruje się nie tylko na podniesieniu kompetencji zawodowych tych osób, ale również zakłada wsparcie świadczone bezpośrednio w miejscu pracy po podjęciu zatrudnienia.

➤ **Przykładowe rozwiązanie do wykorzystania w obszarze integracji zawodowej niepełnosprawnych absolwentów o ograniczonej mobilności.**

Celem rozwiązania jest stworzenie warunków dla zwiększenia poziomu zatrudnienia niepełnosprawnych absolwentów szkół wyższych i średnich z dysfunkcjami fizycznymi utrudniającymi świadczenie pracy w systemie stacjonarnym. Istotą rozwiązania jest model aktywizacji zawodowej obejmujący dwa etapy: specjalistyczne szkolenia zawodowe (tematyka szkoleń uwzględnia rzeczywiste zapotrzebowanie na konkretne kompetencje zawodowe poszukiwane na rynku pracy, jak również przygotowuje do kolejnego etapu, jakim jest staż u pracodawcy) oraz staże zawodowe realizowane w formule telepracy (u konkretnego pracodawcy przy wsparciu opiekuna oraz pod nadzorem pracownika instytucji rynku pracy). Ze względu na ograniczoną mobilność osób niepełnosprawnych ruchowo, jednym z głównych założeń modelu jest pozyskanie pracodawców (zainteresowanych stażami) umożliwiających świadczenie pracy w systemie telepracy w branży nowych technologii i e-usług. Realizacja powyższego modelu zakłada współpracę instytucji rynku pracy, osób niepełnosprawnych i pracodawców. Narzędzie jest dostępne w postaci podręcznika. Istotnym elementem rozwiązania jest dopasowanie ograniczeń osób niepełnosprawnych ruchowo do potrzeb lokalnego/regionalnego rynku pracy.

2. Grupa rozwiązań do zastosowania w obszarze aktywizacji społeczno-zawodowej (8 rozwiązań).

Wśród propozycji w tym zakresie znajdują się narzędzia ukierunkowane na stworzenie warunków do efektywniejszej integracji osób niepełnosprawnych. Biorąc pod uwagę duże zróżnicowanie tej grupy osób (np. z dysfunkcjami ruchowymi, umysłowymi, osoby głuche, słabo słyszące), wypracowane rozwiązania uwzględniają specyficzne potrzeby osób z konkretną niepełnosprawnością. Wśród dostępnych modeli można wyróżnić m.in.: dotyczące wsparcia osób niepełnosprawnych przez trenera, z uwzględnieniem indywidualnych, zmieniających się potrzeb wspieranej osoby; narzędzia edukacyjne ułatwiające kształcenie osób z uszkodzeniem słuchu oraz wykorzystanie idei wolontariatu na rzecz integracji społecznej osób niepełnosprawnych.

➤ Przykładowe rozwiązanie dotyczące usprawnienia procesu edukacyjnego w odniesieniu do osób głuchych i słabosłyszących.

Celem rozwiązania jest wzrost efektywności procesu edukacyjnego osób głuchych i słabo słyszących poprzez popularyzację sign writing (zapisu języka migowego). Opiswane narzędzie to autorski program i podręcznik nauczania sign writing w Polsce. Pokazuje on sposób komunikowania się językiem migowym w formie języka pisanego, co obecnie funkcjonuje na niewystarczającej skali. Program obejmuje: opis materiału dydaktycznego, cele zajęć, treści nauczania, metody, formy pracy, użyte środki dydaktyczne i pomoce naukowe. Program jest skonstruowany w sposób pozwalający na

adaptację i modyfikację metody do potrzeb kształcenia zróżnicowanych grup osób (od nauczycieli i wychowawców po osoby głuche i słabo słyszące w różnym wieku). Istotnym elementem rozwiązania jest popularyzacja idei sign writing, jako metody podniesienia efektywności procesu edukacyjnego przy jednoczesnym obniżeniu jego kosztów.

➤ **Przykładowe rozwiązanie dotyczące aktywizacji młodzieży chorej psychicznie, w wieku 15-25 lat.**

Celem rozwiązania jest wzrost efektywności działań podejmowanych na rzecz skutecznego funkcjonowania w społeczeństwie młodzieży cierpiącej na choroby psychiczne. Istotą rozwiązania jest zindywidualizowane wsparcie oferowane tej grupie osób przez osobistych opiekunów, których funkcję pełnią - specjalnie przeszkoleni w tym zakresie - terapeuci z powiatowych ośrodków wsparcia. Opiekun osoby chorej jest w stałym kontakcie z jej lekarzem prowadzącym leczenie farmakologiczne. Proces wsparcia obejmuje 4 etapy: bilansowanie (diagnozę potencjału osoby chorej), projektowanie przyszłości zawodowej (opracowanie planu działania), wcielanie w życie planu, którego celem jest wejście na rynek pracy (utrzymanie zatrudnienia, podjęcie lub kontynuacja edukacji, itd.) oraz ewaluacja i działania korygujące w odniesieniu do podjętych przez osobę chorą działań. Model jest dostępny w postaci podręcznika wraz z instrukcjami, ćwiczeniami oraz scenariuszami postępowania w określonych sytuacjach. Nowością w ramach rozwiązania jest wdrożenie wsparcia w zakresie aktywizacji społeczno – zawodowej już na etapie leczenia farmakologicznego, co zwiększa szanse na skuteczne przywrócenie osoby chorej społeczeństwu. Obecnie działania aktywizujące wdrażane są po zakończeniu leczenia medycznego.

Niniejsze rozwiązanie dotyczące aktywizacji młodzieży chorej psychicznie wiąże się tematycznie z grupą rozwiązań dotyczącą wsparcia uczniów z niepełnosprawnością umysłową, zawartych w bloku tematycznym: „Uczniowie o indywidualnych potrzebach edukacyjnych”, w obszarze: „Edukacja”.

3. Grupa rozwiązań optymalizujących metody i narzędzia pracy instytucji rynku pracy, pomocy i integracji społecznej (7rozwiązań).

Wśród propozycji w tym zakresie znajdują się rozwiązania usprawniające oraz podnoszące efektywność funkcjonowania instytucji i podmiotów wspierających osoby niepełnosprawne. Proponowane narzędzia rozszerzają wachlarz możliwych do zastosowania form wsparcia, jak również pokazują, w jaki sposób można zoptymalizować funkcjonujący obecnie system rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych. W ramach tej grupy rozwiązań wypracowano modele: wykorzystania spółdzielni socjalnej, jako narzędzia aktywizacji zawodowej; zatrudnienia wspomaganego (zakładający wsparcie osób niepełnosprawnych w miejscu pracy), do wykorzystania w

działaniach podejmowanych na rzecz osób niepełnosprawnych przez instytucje rynku pracy, pomocy i integracji społecznej; model platformy współpracy na rzecz zatrudnienia osób niepełnosprawnych; tworzenia (przez organizacje pozarządowe we współpracy z pracodawcami) klastrów społecznych na rzecz wsparcia osób niepełnosprawnych (ułatwiających koordynację i wspólną realizację celów podmiotów współpracujących w tej formule) oraz zlecenia przez urzędy pracy obsługi osób niepełnosprawnych na rzecz podmiotów zewnętrznych.

➤ **Przykładowe rozwiązanie dotyczące kontraktowania usług podmiotom zewnętrznym.**

Celem rozwiązania jest poprawa efektywności funkcjonowania publicznych służb zatrudnienia poprzez wskazanie ścieżki postępowania w zakresie kontraktowania usług na rzecz podmiotów zewnętrznych. Istotą modelu jest doprowadzenie do „uwolnienia usług rynku pracy” (w tym przypadku usług związanych ze wsparciem osób niepełnosprawnych), poprzez wskazanie konkretnych procedur warunkujących outsourcing tych usług przez powiatowe urzędy pracy na rzecz podmiotów niepublicznych. Istotnym elementem jest położenie dużego nacisku na rozliczanie zleceńobiorców z osiągniętych wyników (np. poprzez wskaźnik liczby osób niepełnosprawnych, które podjęły pracę). Na proponowany model kontraktowania składają się: procedura ogłaszania i przeprowadzania konkursów przez urzędy pracy; model działania zleceńobiorcy (podmiotu, któremu została zlecona usługa); rekomendacje zmian w obowiązującym ustawodawstwie (np. w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy) dotyczące zlecenia usług oraz zakres dostosowania modelu do potrzeb innych grup aktywizowanych przez urzędy pracy. Nowością w tym rozwiązaniu jest wypracowanie standardów działania podmiotów, którym urzędy pracy mogą zlecać wsparcie osób niepełnosprawnych.

Niniejsze rozwiązanie dotyczące kontaktowania usług na rzecz osób niepełnosprawnych wiąże się tematycznie z:

- grupą rozwiązań dotyczących badania efektywności ekonomicznej i społecznej realizacji wybranych kontraktowanych usług społecznych oraz jakości ich wykonywania, zlokalizowanej w bloku tematycznym: „Aktywne organizacje pozarządowe – sprawne państwo”, w obszarze: „Dobre rządzenie”,

- rozwiązaniem dotyczącym kontaktowania usług przez powiatowe urzędy pracy na rzecz podmiotów zewnętrznych, zawartym w grupie rozwiązań dotyczących współpracy instytucji rynku pracy i pomocy społecznej oraz organizacji pozarządowych, zawartych w bloku tematycznym: „Współpraca instytucji rynku pracy, pomocy i integracji społecznej oraz organizacji pozarządowych”, w obszarze: „Zatrudnienie i integracja społeczna”.

➤ **Przykładowe rozwiązanie zakładające wykorzystanie idei przedsiębiorczości społecznej przez podmioty prowadzące warsztaty terapii zajęciowej.**

Celem rozwiązania jest poprawa mechanizmu funkcjonowania aktywizacji zawodowej uczestników warsztatów terapii zajęciowej (WTZ) poprzez wdrożenie idei spółdzielni socjalnej. Podstawowym założeniem wypracowanego modelu jest wykorzystanie spółdzielni socjalnych jako miejsca zatrudnienia uczestników WTZ. Dzięki temu osoby niepełnosprawne będą mogły zastosować zdobyte (podczas zajęć w WTZ) umiejętności w rzeczywistym środowisku pracy. Istotą rozwiązania jest tworzenie spółdzielni socjalnych w oparciu o partnerstwo trójsektorowe: organów prowadzących WTZ, pracodawców i jednostek samorządu terytorialnego. Wdrożenie modelu partnerstwa zakłada kilka etapów: znalezienie lidera przedsięwzięcia (który będzie w stanie zmotywować partnerów do współdziałania); identyfikację partnerów (instytucji/podmiotów, które będą zainteresowane współpracą); przygotowanie partnerów (przekazanie im niezbędnej wiedzy na temat całego przedsięwzięcia); zaangażowanie partnerów (poznanie ich potencjału i potrzeb, podjęcie działań mających na celu pobudzenie w nich odpowiedzialności za efekt pracy partnerstwa – tj. utworzenie spółdzielni socjalnej); badanie potrzeb klientów planowanej spółdzielni socjalnej; przygotowanie oferty współpracy; prowadzenie dialogu z partnerami oraz szczegółowe opracowanie modelu współpracy. Model zawiązywania ww. partnerstw opracowano ze szczególnym uwzględnieniem korzyści płynących z jego wdrożenia dla każdego z partnerów. Proponowane rozwiązanie ma postać: podręcznika opisującego model, programów szkoleń przygotowujących do jego wdrożenia oraz rekomendacji niezbędnych zmian w systemie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych. Istotnym elementem rozwiązania jest wykorzystanie idei przedsiębiorczości społecznej jako narzędzia skutecznej aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych.

Rozwiązania dotyczące przedsiębiorczości społecznej znajdują Państwo także w bloku: „Działania na rzecz podmiotów ekonomii społecznej” w obszarze: „Zatrudnienie i integracja społeczna”.

Szczegółowe zestawienie narzędzi stanowi załącznik do niniejszego materiału.

3. Jakie problemy rozwiązują narzędzia?

- Niejednokrotnie nieadekwatne wsparcie osób niepełnosprawnych ukierunkowane na podjęcie zatrudnienia;
- Niewystarczający poziom indywidualizacji działań wspierających osoby niepełnosprawne w wejściu i utrzymaniu się na rynku pracy;
- Niewystarczające kwalifikacje pracowników instytucji pomocy i integracji społecznej w zakresie pracy z osobami niepełnosprawnymi;

		<ul style="list-style-type: none"> ➤ Niska efektywność działań aktywizacyjnych podejmowanych przez instytucje rynku pracy na rzecz osób niepełnosprawnych; ➤ Marginalizacja potencjału niepublicznych instytucji rynku pracy w obszarze skutecznej aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych; ➤ Stereotypowe postrzeganie osób niepełnosprawnych przez pracodawców jako nieefektywnych i wymagających stałego nadzoru pracowników; ➤ Zagrożenie wykluczenia społecznego osób niepełnosprawnych z powodu ich dysfunkcyjności; ➤ Wysokie koszty edukacji osób głuchych i słabo słyszących.
4.	<p>Do kogo adresowane są rozwiązania?</p>	<p>Jakie podmioty mogą zastosować wypracowane narzędzia w swojej działalności? (wykorzystanie zarówno systemowe, jak też jednostkowe – tj. do zastosowania w codziennej praktyce zawodowej pracowników)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Instytucje rynku pracy, pomocy i integracji społecznej, • Szkoły i uczelnie wyższe, • Instytucje szkoleniowe, • Pracodawcy, • Organizacje pozarządowe zajmujące się wsparciem osób niepełnosprawnych. <p>Czyje problemy mogą rozwiązać prezentowane narzędzia ?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Osób niepełnosprawnych mających problemy na rynku pracy lub zagrożonych wykluczeniem społecznym ze względu na różnego rodzaju niepełnosprawność (np.: chorobę psychiczną, zespół Downa, spectrum autyzmu, niepełnosprawność ruchową); • Rodziców osób niepełnosprawnych, • Kadry zarządzającej i pracowników instytucji rynku pracy oraz pomocy i integracji społecznej, • Kadry zarządzającej i pracowników uczelni wyższych oraz instytucji szkoleniowych, • Pracodawców, • Samorządów.

5.	Korzyści z zastosowania narzędzi?	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Wzrost zatrudnienia osób niepełnosprawnych m.in. poprzez wdrożenie systemu zlecenia usług rynku pracy dotyczących wsparcia tej grupy osób podmiotom zewnętrznym (wobec urzędów pracy) rozliczanych na podstawie efektów; ➤ Podniesienie efektywności aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych m.in. poprzez wdrożenie mechanizmu przygotowującego kadry instytucji pomocy i integracji społecznej do pracy z osobami niepełnosprawnymi, jak też przygotowanie samych osób niepełnosprawnych do wykonywania pracy i integracji z zespołem pracowniczym; ➤ Wzrost kompetencji społecznych osób niepełnosprawnych poprzez wykorzystanie gry symulacyjno-strategicznej pozwalającej na poznanie skutków podejmowanych decyzji, budowanie wiary we własne możliwości; ➤ Wzrost poziomu integracji społecznej osób chorych psychicznie poprzez wykorzystanie idei wolontariatu; ➤ Podniesienie skuteczności działań podejmowanych na rzecz aktywizacji zawodowej osób z autyzmem poprzez wdrożenie modelu oferującego wsparcie psychologiczno-zawodowe dla tej grupy osób, jak również zakładającego podniesienie wiedzy pracodawców na temat tej grupy osób; ➤ Zwiększenie skuteczności działań aktywizujących zawodowo osoby niewidome i niedowidzące poprzez wdrożenie modelu kształcenia zdalnego w pełni dostępnego dla osób z niepełnosprawnością wzroku; ➤ Zwiększenie dostępu do edukacji osób z uszkodzeniem słuchu poprzez popularyzację wiedzy na temat możliwości wykorzystania metody zapisu języka migowego (sign writing).
6.	Powiązania z innymi obszarami tematycznymi	<p>Wskazane powyżej, w odniesieniu do pojedynczych rozwiązań lub grup rozwiązań.</p> <p>Opisy bloków tematycznych/rozwiązań, z którymi powiązane są narzędzia mieszczące się w niniejszym bloku tematycznym dostępne są pod adresem www wskazanym w wierszu nr 7.</p>
7.	Szczegółowe informacje na temat poszczególnych rozwiązań	<p>Lista rozwiązań znajdujących się w bloku „Działania na rzecz osób niepełnosprawnych” jest załączona do niniejszego materiału.</p> <p>Ponadto na stronie internetowej KIW (www.kiw-pokl.org.pl) można znaleźć:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wersję elektroniczną opisów poszczególnych bloków tematycznych oraz załączonych do nich list rozwiązań, dostępnych w zakładce „Upowszechnianie i włączanie”,

		<ul style="list-style-type: none"> szczegółowe informacje na temat konkretnych rozwiązań, które są dostępne w zakładce „Projekty i produkty” – „POKL” – „Wyszukiwarka projektów i produktów”.
8.	Chcę skorzystać z rozwiązania i co dalej?	Narzędzia, które uzyskały pozytywną weryfikację są bezpłatnie udostępniane wszystkim zainteresowanym przez realizatorów projektów, instytucje finansujące projekt, a także Krajową Instytucję Wspomagającą. Rozwiązania gotowe do wdrożenia są dostępne na stronie internetowej www.kiw-pokl.org.pl . Informacje nt. rozwiązań, które są w trakcie wypracowywania są dostępne u podmiotów realizujących projekty.
9.	Informacje na temat bloku tematycznego	<p>Paulina Chodyra Koordynatorka Krajowej Sieci Tematycznej w obszarze Zatrudnienie i integracja społeczna Krajowa Instytucja Wspomagająca – Centrum Projektów Europejskich e-mail: paulina.chodyra@cpe.gov.pl.</p>

